

	หน้า
คำนำ	(1)
บทนำ	1
1. โครงสร้างของศาลปกครอง	5
1.1 ระดับชั้นของศาลปกครอง	5
1.2 เขตอำนาจศาลปกครอง	7
1.2.1 ศาลปกครองชั้นต้น	8
(1) ศาลปกครองกลาง	8
(2) ศาลปกครองภูมิภาค	9
1.2.2 ศาลปกครองสูงสุด	9
1.3 ตุลาการศาลปกครอง	10
1.3.1 ตำแหน่งและจำนวนตุลาการศาลปกครอง	11
(1) ศาลปกครองชั้นต้น	11
(2) ศาลปกครองสูงสุด	15
1.3.2 จำนวนตุลาการในองค์คณะ	19
1.3.3 ที่มาและหลักประกันความเป็นอิสระของตุลาการศาลปกครอง	21
(1) ที่มาของตุลาการศาลปกครอง	21
(2) หลักประกันความเป็นอิสระของศาลปกครอง	25
1.4 สำนักงานศาลปกครอง	30
1.4.1 อำนาจหน้าที่ของสำนักงานศาลปกครอง	31
(1) งานธุรการของศาลปกครอง	32
(2) งานช่วยเหลือตุลาการในการดำเนินคดีปกครอง	32
(3) งานสนับสนุนทางด้านวิชาการแก่ตุลาการศาลปกครอง	33
1.4.2 ข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง	33
(1) พนักงานคดีปกครอง	34
(2) ข้าราชการอื่น	34
2. ประเภทคดีที่จะมาสู่ศาลปกครองและอำนาจศาลปกครอง	36
2.1 คดีปกครองที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง	38
2.1.1 คู่กรณี	38

(1) คดีระหว่างหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายหนึ่ง กับเอกชนอีกฝ่ายหนึ่ง	38
(2) คดีระหว่างหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายหนึ่ง กับหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอีกฝ่ายหนึ่ง	38
2.1.2 ลักษณะคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองชั้นต้น	43
(1) คดีพิพาทอันเนื่องมาจากการกระทำทางปกครองฝ่ายเดียว	43
(2) คดีพิพาทอันเนื่องมาจากการละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติ หน้าที่ล่าช้าเกินสมควร	48
(3) คดีพิพาทอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิดทางปกครอง หรือความรับผิดชอบอื่น	48
(4) คดีพิพาทอันสืบเนื่องมาจากสัญญาทางปกครอง	49
(5) คดีพิพาททางปกครองอื่น ๆ	49
2.1.3 ลักษณะคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองสูงสุด	51
(1) คดีพิพาทเกี่ยวกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัย ข้อพิพาทตามที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ประกาศกำหนด	51
(2) คดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกา หรือกฎที่ออกโดยคณะรัฐมนตรี	51
(3) คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจศาลปกครองสูงสุด	51
(4) คดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น	52
2.2 การดำเนินการในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจศาล	52
2.2.1 ปัญหาเรื่องอำนาจศาลระหว่างศาลปกครองกับศาลอื่น ซึ่งมิใช่ศาลปกครอง	52
(1) ในชั้นตรวจคำฟ้อง	52
(2) ในกรณีที่มีคำสั่งรับคำฟ้องไว้แล้ว	55
(3) ในกรณีที่คำฟ้องมีบางข้อหาที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง	57
(4) ในกรณีที่คำฟ้องมีบางประเด็นที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง	58
2.2.2 ปัญหาเรื่องอำนาจศาลระหว่างศาลปกครองด้วยกัน	60
(1) กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นอยู่ในอำนาจ ของศาลปกครองสูงสุด	60
(2) กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุดอยู่ในอำนาจ ของศาลปกครองชั้นต้น	60

	หน้า
(3) กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นอยู่ในเขตอำนาจ ของศาลปกครองชั้นต้นอื่น	61
(4) กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นมีหลายข้อหา และบางข้อหาอยู่ในอำนาจของศาลปกครองสูงสุด หรือ อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครองชั้นต้นอื่น	61
(5) กรณีที่คำฟ้องมีหลายประเด็นเกี่ยวพันกัน	61
3. กระบวนพิจารณาในศาลปกครอง	62
3.1 การเสนอคำฟ้อง	62
3.1.1 เรื่องที่นำมาฟ้องต้องเป็นคดีปกครอง และต้องเป็นเรื่อง ที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง	62
3.1.2 ต้องยื่นฟ้องต่อศาลที่มีอำนาจ	63
3.1.3 คำฟ้องต้องทำเป็นหนังสือและมีรายการตามที่กำหนดไว้ และยื่นโดยถูกวิธี	63
3.1.4 ผู้ฟ้องคดีต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถตามกฎหมาย	64
3.1.5 ผู้ฟ้องคดีต้องเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 276 ของรัฐธรรมนูญ และมาตรา 42	64
3.1.6 ต้องยื่นฟ้องภายในระยะเวลาที่กำหนด	66
3.1.7 ก่อนฟ้องคดีปกครองต้องดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อน หรือเสียหายตามขั้นตอนหรือวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้	67
3.1.8 การชำระค่าธรรมเนียมศาล	68
3.1.9 การขอให้ฝ่ายปกครองเยียวยาแก้ไขความเสียหายก่อนฟ้องคดี	68
3.2 การตรวจคำฟ้อง	70
3.3 การจ่ายสำนวนคดี	70
3.4 การแสวงหาข้อเท็จจริง	71
3.4.1 การแสวงหาข้อเท็จจริงจากเอกสารของคู่กรณี (คำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ และคำให้การเพิ่มเติม)	71
3.4.2 การแสวงหาข้อเท็จจริงของศาล	74
3.4.3 กรณีที่คู่กรณีไม่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อเท็จจริงต่อศาล	74
3.5 การสรุปสำนวน	76
3.6 การนั่งพิจารณาคดีและการแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี	78
3.6.1 การนั่งพิจารณาคดี	78

	หน้า
3.6.2 การแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี	79
3.6.3 การละเมิดอำนาจศาล	80
3.7 การคัดค้านตุลาการ	80
3.8 การทำคำพิพากษาและคำสั่ง	81
3.9 การอุทธรณ์	84
3.10 การบังคับคดี	86
3.10.1 คดีที่เป็นนิติกรรมฝ่ายเดียว	86
3.10.2 คดีเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า	87
3.10.3 คดีสัญญาทางปกครองและคดีละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่น	87
3.10.4 คดีอื่น ๆ	87
4. การโอนเรื่องร้องทุกข์มาเป็นคดีปกครอง	88
4.1 การจัดทำบัญชีและสำนวนเรื่องร้องทุกข์	89
4.2 วิธีพิจารณาคดีปกครองที่โอนมาจากเรื่องร้องทุกข์	89
4.2.1 การพิจารณาว่าคดีที่โอนมาอยู่ในอำนาจศาลปกครองหรือไม่	90
4.2.2 การพิจารณาพิพากษาคดีที่โอนมาจากเรื่องร้องทุกข์	93
บทสรุป	95
1. ผลของการมีศาลปกครอง	95
1.1 การเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษากฎหมายในประเทศไทย	95
1.2 การพัฒนากฎหมายมหาชน	95
1.3 การสร้างวิชาชีพทางกฎหมายขึ้นใหม่	95
2. หลักประกันความสำเร็จของศาลปกครอง	96
2.1 ตุลาการศาลปกครอง	96
2.2 ระบบวิธีพิจารณา	96
2.3 สำนักงานศาลปกครอง	97
2.4 สถาบันการศึกษา	97
2.5 สถาบันวิชาชีพ	97
2.6 การสนับสนุนจากรัฐและสังคม	97